

Ympäristöministeriö
Kirjaamo
kirjaamo@ym.fi

Lausuntopyyntö YM18/400/2017, 5.9.2017

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Pyydettyä lausuntona luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Luonnoksessa esitetään, että lakiin lisättäisiin uusi kevyempi ja sujuvampi ilmoitusmenettely nykyisten ympäristölupamenettelyn ja rekisteröintimenettelyn rinnalle. Ilmoitusmenettely korvaisi ympäristölupamenettelyn silloin, kun toiminnan ympäristövaikutukset ovat suhteellisen vähäisiä tai paikallisia taikka toiminnan ympäristövaikutuksia rajoitetaan erityislainsäädännöllä.

Ilmoitusmenettelyyn kuuluva toiminta olisi edelleen ennakkovalvonnan piirissä kuten lupamenettelyssä. Ilmoituksen käsittely olisi kuitenkin nopeampaa ja hallinnollisesti kevyempää niin toiminnanharjoittajille kuin viranomaisille. Ilmoitusmenettely sisältäisi määräajan.

Toiminnanharjoittajan olisi jätettävä ilmoitus viranomaiselle vähintään 90 päivää ennen toiminnan aloittamista. Toiminnanharjoittajan vastuu ilmoituksen sisällöstä olisi nykyistä suurempi, sillä ilmoitusta voisi täydentää vain kerran. Ilmoituksesta kuultaisiin rajatumpaa joukkoa kuin lupamenettelyssä. Viranomainen tekisi ilmoituksen johdosta päätöksen, johon sisältyisi toimintaa ohjaavat tarpeelliset määräykset. Valitusoikeus ilmoituspäätöksestä olisi laajempi kuin kuuleminen mutta hivenen rajoitetumpi verrattuna lupamenettelyyn.

Yleistä

Metsäteollisuus pitää lakiesitystä pääosin hyvin kannatettavana. Metsäteollisuus näkee, että ilmoitusmenettely hyvin toteutettuna sujuvoittaa ennakkovalvonnallisia menettelyjä merkittävästi. Lakiesityksen lähtökohta, että ilmoitusmenettelyyn siirretäisiin sellaisia toimintoja, joihin sovellettuna kevennetty menettely ei vaarantaisi nykyisen ympäristönsuojelun tason säilymistä, on hyvä.

On tärkeää, että ilmoitusmenettelyssä on riittävän lyhyt määräaika ilmoituksen käsittelylle. Esitetty 90 päivää on kannatettava. On hyvä, että ilmoituspäätöksestä seuraa pysyvyysuoja, eli on toistaiseksi voimassa oleva.

Pääperiaatteena pitää olla, ettei toimialakohtaisista ympäristönsuojeluvaatimuksista säädetä erikseen asetuksella. Näin on myös ymmärtääksemme esitetty, vaikka asiaa ei tuoda tarkemmin esille lakiesityksessä. Lakiesityksessä on todettu, että eläinsuojille laadittaisiin varmuudella käsittelyn tueksi toimialakohtainen asetus. Ministeriön tiedotteessa todettiin lisäksi, että yhdyskuntajätevedenpuhdistamoille laadittaisiin mahdollisesti käsittelyn tueksi toimialakohtainen asetus. Lakiesitykseen on selkeytettävä, ettei muille toiminnoille ole tarvetta laatia toimialakohtaista asetusta.

Metsäteollisuus pitää myös hyvänä, että toiminnan voi aloittaa 90 päivän kuluessa ilmoituksesta, myös vaikei päätöstä ole saatu. Esityksen mukaisesti on myös hyvä, että toiminnan voi lähtökohtaisesti aloittaa valituksesta huolimatta.

Riittävän kevyt menettely varmistettava

Lakiehdotuksessa todetaan, että säädettävässä uudessa valitusoikeutta koskevassa pykälässä valitusoikeutettujen piiri olisi suppeampi kuin voimassaolevan lain mukaan ympäristölupapäätöksen osalta on säädetty. Ehdotus perustuu esityksen tavoitteisiin luoda sujuvampi ja hallinnollisesti kevyempi menettely kuin ympäristölupien osalta. Valitusoikeuden rajaaminen perustuu lisäksi siihen, että liitteen 4 mukaisiin toimintoihin valittaisiin vain toimintoja, joiden ympäristövaikutukset olisivat vähäisiä ja mahdollisimman paikallisia. Ilmoitusta ei olisi tarpeen kuuluttaa. Sen sijaan ehdotetaan, että naapureita ja niitä joita asia erityisesti koskee, olisi kuultava asian johdosta.

Edellä mainittujen keventämiskeinojen lisäksi on varmistettava, että säädöksillä ohjataan ilmoituspäätöksestä lupapäätöstä tiiviimpi, vain keskeiset määräykset sisältävä päätös. Ympäristöministeriön tiedotteessa todetaan näin, mutta pykälissä tai perusteluissa tulisi tämä asia tuoda selkeämmin esille.

Sahalaitosten siirtäminen ilmoitusmenettelyyn

Ilmoitusmenettelyyn ehdotetaan siirrettäväksi sahalaitokset, joiden tuotantokapasiteetti on vähintään 20 000 m³ sahatavaraa vuodessa. Puun höyläämisen katsottaisiin kuuluvan ilmoitusmenettelyyn siirrettävän sahalaitoksen toimintaan. Ilmoitusmenettelyyn ei kuitenkaan siirrettäisi sellaisia sahalaitoksia, joiden toimintaan liittyy puun kyllästys- tai pintakäsittelytoimintoja, kuten maalausta, lakkausta, laminointia tai muuta

kemikaaleilla tapahtuvaa puun suojakäsittelyä tai jos saha on osa muuta luvanvaraista toimintaa. Metsäteollisuus kannattaa näitä esityksiä, sillä ehdolla, että sahalaitoksille ei laadita toimialakohtaista asetusta ja olemassa olevat laitokset siirtyvät ilmoitusmenettelyyn vasta luvan muutoksen yhteydessä, niin kuin siirtymäsäännöksessä on esitetty.

Lakiluonnoksen perusteluissa todetaan, että ilmoitusmenettelyyn siirrettävien toimintojen osalta ilmoituksia käsittelevistä viranomaisista säädettäisiin tarkemmin ympäristönsuojeluasetuksessa, luvanvaraisten toimintojen tapaan. Sahalaitokset siirrettiin syksyllä 2014 valtion lupaviranomaisen käsiteltäväksi ja kokemukset siirtämisestä näyttäisivät puoltavan niiden palauttamista kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan. Myöhemmin tarkistettavassa ympäristönsuojeluasetuksessa olisi tarkoitus säätää, että uusia sahalaitoksia ja niiden muutoksia koskevat ilmoitukset käsittelee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Metsäteollisuus vastusti aikoinaan sahalaitosten siirtämistä valtion lupaviranomaisen käsiteltäväksi. Metsäteollisuus kannattaa näin ollen edellä mainittuja linjauksia. Perusteluja on kuitenkin syytä tarkentaa, että myös olemassa olevien sahojen muutoksia koskevat ilmoitukset käsittelee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Yllä mainitusta ilmaisusta voi saada käsityksen, että tarkoitetaan vain uusien sahojen muutoksia koskevia ilmoituksia.

Perusteluissa todetaan, että toimivan sahan yhtenä riskinä on mahdollisen tulipalon sammutusvesien päätyminen läheiseen vesistöön. Metsäteollisuus pitää tätä mainintaa turhana lakiesitykseen ja esittää tämän kohdan poistamista.

Ilmoitusmenettely sivutuotestatuksen arvioimiseen

Ympäristöministeriön Jätelain eräiden säännösten tulkintalinjauksia - muistiossa otetaan kantaa tapauskohtaista harkintaa koskevaan päätöksentekomenettelyyn jäteluonteiden arvioinnissa. Arviointiin on esitetty kolme eri tapaa:

- 1 Materiaalin/jätteen haltija tekee arvion materiaalin jäteluonteesta
- 2 Valvontaviranomainen voi antaa lausunnon luokituksesta ja luvan muutostarpeesta
- 3 Ympäristölupaviranomainen ratkaisee luokituksen ympäristölupahakemuksen käsittelyn yhteydessä

Kahta ensimmäistä tapaa ei ole juurikaan käytetty sivutuotestatuksen saamiseksi jollekin jakeelle. Käytännössä arviointi on tehty ympäristölupaviranomaisen toimesta ympäristölupamenettelyssä. Kahden ensimmäisen edellä mainitun tavan haasteena on myös se, ettei asiasta saada päätöstä.

Metsäteollisuus esittää, että ilmoitusmenettely otettaisiin käyttöön sivutuotestatuksen arvioimiseen. Arvioinnissa pystyttäisiin näin tekemään ja saamaan päätös hyvin kevyellä menettelyllä ja nopeassa aikataulussa. Tämä muutos selkeyttäisi arviointiprosessia, vähentäisi hallinnollista taakkaa ja edistäisi kiertotaloutta sivuvirtojen käytön myötä.

Yksityiskohtaisempia kommentteja lakiesitykseen

29 a §. Ilmoituksenvaraisen toiminnan luvanvaraisuus

Lakiesityksen 29 a § olisi uusi pykälä, jonka nojalla määriteltäisiin milloin liitteen 4 mukainen, pääsääntöisesti ilmoituksenvarainen toiminta edellyttäisi ympäristölupaa. Lakiesityksen perusteluissa on todettu, että säännös vastaisi pääosin voimassa olevan lain 30 §:ä, jossa säädetään vastaavasta asiasta rekisteröitävää toimintaa koskien.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa säädettäisiin kuitenkin, että muuten ilmoituksenvarainen toiminta olisi kuitenkin luvanvaraista, jos siihen sovelletaan harkinnanvaraista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Lisäksi todetaan, että ilmoituksen vastaanottanut viranomainen voisi edellyttää ympäristöluvan hakemista vain poikkeustapauksissa silloin, kun kysymys olisi muusta kuin pykälän 1 momentin 1-4 kohtien edellytyksistä. Edellytyksenä lupamenettelylle 1 momentin 5 kohdan mukaan olisivat erityisen merkittävät ympäristön pilaantumiseen tai sen vaaraan liittyvät seikat. Näiden seikkojen tulisi olla sellaisia, joita luonteeltaan ei voitaisi hallita ilmoitusmenettelyn yhteydessä annettavin määräyksin.

Metsäteollisuus ei pidä 29 a pykälään ehdotettuja 1 momentin 4- ja 5-kohtia perusteltuina. Jo nyt ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentti aiheuttaa tulkintahaasteita, eikä uutta ns. lupaluokkaa pidä ottaa käyttöön. Lainsäädännän pitää olla ennakoitava ja riittävän selkeä.

Siirtymäsäännös

Siirtymäsäännöksessä todetaan, että lupapäätökset, jotka koskevat liitteen 4 mukaisia toimintoja jäävät voimaan tämän lain tullessa voimaan. Jos niihin haetaan muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen, lupaa muutetaan 10 a luvun menettelyssä niin, että ilmoituspäätöksellä muutetaan, korjataan tai täydennetään voimassa olevaa lupaa.

Metsäteollisuus pitää erittäin kannatettavana, että lupapäätökset, jotka koskevat liitteen 4 mukaisia toimintoja jäävät voimaan tämän lain tullessa voimaan. Mikäli näin ei olisi, ilmoitusmenettely ei toisi sujuvoittamista eikä ilmoitusmenettely olisi kannatettava lisääntyneen hallinnollisen taakan takia.

Edellä mainitun siirtymäsäännöksen loppuosaa täytyy kuitenkin muuttaa. Jos lupaan haetaan muutosta, ilmoituspäätöksen pitäisi ymmärtääksemme **korvata voimassa olevaa lupaa**, muuten toiminta ei siirry pois lupamenettelystä, vaan olisi molemmissa menettelyissä

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja